

Minister Infrastruktury

Znak pisma: DTD-5-1.054.1.2025

Warszawa, 02 marca 2025

Pan

Szymon Hołownia

Marszałek Sejmu

Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 7369 Poseł na Sejm RP pani Katarzyny Kierzek-Koperskiej z dnia 17 stycznia br. w sprawie kierowców poruszających się po drogach bez prawa jazdy bądź nietrzeźwych, uprzejmie przedstawiam następujące informacje.

Na wstępie należy podkreślić, że przeprowadzanie kontroli, o których mowa w interpelacji Pani Poseł Katarzyny Kierzek-Koperskiej jest wyłączną domeną odpowiednich służb kontrolnych, m.in. Policji lub Inspekcji Transportu Drogowego.

Należy podkreślić, że polskie przepisy prawa nie nakładają na pracownika stacji paliw uprawnienia ani obowiązku polegającego na sprawdzaniu prawa jazdy bądź stanu trzeźwości klienta kupującego paliwo. Mając na uwadze obowiązujące przepisy, zgodnie z którymi zatrzymanie i zwrot prawa jazdy następuje poprzez odnotowanie tych informacji przez administratora danych i informacji zgromadzonych w centralnej ewidencji kierowców (CEK) w systemie teleinformatycznym obsługującym tę ewidencję, samo okazanie fizycznego dokumentu prawa jazdy nie jest jednoznaczne z posiadaniem ważnych uprawnień do kierowania pojazdami.

Należy także wskazać, że pracownik stacji paliw nie jest funkcjonariuszem publicznym uprawnionym m.in. do weryfikacji danych o kierującym pojazdem w centralnej ewidencji kierowców (CEK) oraz sprawdzania wymaganych dokumentów (np. dokumentu stwierdzającego uprawnienie do kierowania pojazdem innego niż wydane w kraju prawo jazdy), jak i żądania poddania się przez kierującego pojazdem badaniu w celu ustalenia zawartości w organizmie alkoholu lub środka działającego podobnie do alkoholu.

Przedsiębiorca prowadzący stację benzynową prowadzi działalność handlową polegającą na sprzedaży paliwa. W tym kontekście należy zauważyć, że klient może nabyć paliwo niekoniecznie do samochodu, lecz np. również do kosiarki czy agregatu prądotwórczego. Ponadto nie każda osoba dokonująca płatności za zakupione paliwo na stacji paliw jest jednocześnie kierującym pojazdem, a tej płatności może dokonywać przykładowo pasażer.

Z uwagi na powyższe, odmowa sprzedaży paliwa wyłącznie na podstawie braku dokumentu prawa jazdy bądź podejrzenia stanu nietrzeźwości lub żądanie okazania ww. dokumentów może być uznana za przejaw dyskryminacji i naruszenia praw obywatelskich lub ochrony danych osobowych.

Należy podkreślić, że zgodnie ze stanowiskiem Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej wyrażonym w uzasadnieniu do procedowanego w 2022 r. rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy - Kodeks pracy oraz niektórych innych ustaw¹⁾ motyw 35 rozporządzenia 2016/679 Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. Urz. UE L 119 z 04.05.2016, str. 1, z późn. zm.), wskazuje, że pojęcie danych o stanie zdrowia należy rozumieć szeroko. Zgodnie z tym motywem do danych osobowych dotyczących zdrowia należy zaliczyć wszystkie dane o stanie zdrowia osoby, której dane dotyczą, ujawniające informacje o przeszłym, obecnym lub przyszłym stanie fizycznego lub psychicznego zdrowia osoby, której dane dotyczą. Do danych takich zalicza się m.in. informacje o stanie fizjologicznym osoby. Ww. resort przyjął zatem, że informacje o obecności w organizmie pracownika alkoholu lub środka działającego podobnie do alkoholu, nawet mające charakter ogólny, stanowią dane dotyczące zdrowia w rozumieniu art. 4 pkt 15 rozporządzenia 2016/679. Powyższe potwierdził również organ właściwy do ochrony danych osobowych, to jest Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych, w stanowisku z dnia 27 czerwca 2019 r.

Mając powyższe na uwadze oraz kompetencje i środki niezbędne do rzetelnej oceny stanu trzeźwości kierujących pojazdami, w tym do weryfikacji uprawnień lub autentyczności prawa jazdy, należy wskazać, że pracownicy stacji paliw nie posiadają stosownych kwalifikacji oraz środków do dokonania powyższej oceny. Kontrola polegająca na badaniu w celu ustalenia zawartości w organizmie alkoholu lub środka działającego podobnie do alkoholu przeprowadzona jedynie na podstawie oceny wyglądu czy zachowania jest subiektywna i podatna na błędy. Przedmiotowa kontrola może zostać wykonana wyłącznie urządzeniem dedykowanym do takiego rodzaju badania.

Ponadto zgodnie z art. 38 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1251) kierujący pojazdem nie ma obowiązku mieć przy sobie i okazywać na żądanie dokumentu stwierdzającego uprawnienia do kierowania pojazdem wydanego w kraju.

Dlatego też weryfikacja uprawnień do kierowania wymagałaby dostępu pracowników stacji paliw do bazy danych CEK. Powyższe rozwiązanie wiązałoby się z koniecznością przeznaczenia dodatkowych środków finansowych na infrastrukturę informatyczną oraz szkolenie pracowników stacji paliw z obsługi systemu CEK. Natomiast w przypadku weryfikacji fizycznego dokumentu stwierdzającego uprawnienie do kierowania pojazdem, nie można wykluczyć sytuacji, w której zostałaby wydana błędna ocena, skutkująca odmową sprzedaży paliwa nawet osobom posiadającym uprawnienia. Dodatkowe trudności sprawiałoby weryfikowanie uprawnień kierowców, którzy posługują się zagranicznymi prawami jazdy.

Konkludując, ewentualne wprowadzenie obowiązku weryfikacji uprawnień lub autentyczności prawa jazdy oraz stanu trzeźwości na stacjach paliw wymagałoby przeprowadzenia szczegółowych analiz m.in. przez Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych pod kątem ewentualnego naruszenia ochrony danych osobowych oraz w zakresie zgodności okoliczności i zasad, na jakich można przeprowadzić ww. badanie

¹⁾ <https://sejm.gov.pl/Sejm9.nsf/druk.xsp?nr=2335>

trzeźwości z przepisami ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2023 r. poz. 2151).

Powyższe analizy należałoby rozszerzyć o umożliwienie przeprowadzania kontroli na obecność środków działających podobnie do alkoholu. W tym miejscu należy zauważyć, że w polskim porządku prawnym brak jest jednej definicji czy katalogu środków potocznie nazywanych narkotykami. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2023 r. poz. 1939) określa definicje m.in. substancji psychotropowych, środków odurzających oraz nowych środków psychoaktywnych, a także zobowiązuje ministra właściwego do spraw zdrowia do określenia, w drodze rozporządzenia, wykazu tych substancji i środków. Należy jednak zauważyć, że ustalone w ten sposób wykazy są bardzo rozbudowane, liczące niekiedy po kilkaset pozycji. Z powyższych względów oraz w związku z ograniczonymi możliwościami technicznymi pracowników stacji paliw (z uwagi na wykorzystanie jedynie metod niewymagających badania laboratoryjnego), przeprowadzanie takich kontroli byłoby bardzo utrudnione albo nawet wręcz niemożliwe.

Należałoby także rozważyć postępowanie w przypadku odmowy poddania się badaniu na zawartość alkoholu oraz środka działającego podobnie do alkoholu metodą niewymagającą badania laboratoryjnego i żądania udostępnienia alternatywnej metody ww. badania, co powodowałoby dodatkowe trudności, bowiem wymagane jest, aby zabiegu pobrania krwi dokonała osoba posiadająca odpowiednie kwalifikacje zawodowe. Kwalifikacje do dokonania takiego zabiegu wynikają z przepisów regulujących wykonywanie określonych zawodów medycznych.

Mając na uwadze powyższe, uprzejmie informuję, że Ministerstwo Infrastruktury popiera działania na rzecz trzeźwości kierowców, jednakże z uwagi na wysoką złożoność analizowanego problemu oraz jego wieloaspektowy charakter, obecnie nie jest planowane wprowadzenie proponowanych rozwiązań.

Łączę wyrazy szacunku

z upoważnienia Ministra Infrastruktury
Stanisław Bukowiec
Sekretarz Stanu

Dokument podpisany elektronicznie